

Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Інструментальне виконавство (за видами)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ **Сергєєнко О.М.**

01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Інструментовка ОК 30

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Інструментальне виконавство (за видами)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Київ - 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни **«Інструментовка»**
для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**,
спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми
«Інструментальне виконавство (за видами)»

Розробник:

Голючек М.С. – доцент кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)»
КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Косенко П.Б. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри «Інструментальне
виконавство (за видами)» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла
Чубинського»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Інструментальне виконавство (за видами)»

протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

перезатверджено: протокол №1 від 29 серпня 2022 р.

протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри **Ясько О.А.**

1.Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: II-й	
Загальна кількість годин – 120	32/32	8/10
	Семестри:	
<p>Тижневих годин індивідуальних занять для денної форми навчання: 3 та 4 семестри по 2 години на тиждень</p> <p>Тижневих годин самостійної роботи студента для денної форми навчання: 3 та 4 семестри – 1,75 години на тиждень</p> <p>Для заочної форми навчання: 3 та 4 семестри – 3 години на тиждень</p>	III, IV	III, IV
	Індивідуальні:	
	Денне – Індивідуальних 64	Заочне – Індивідуальних 18
<p>Форма підсумкового контролю: Диференційований залік – 3 семестр, Іспит – 4 семестр</p>	Самостійна робота:	
	Денне – 56	Заочне – 102

2.Мета та завдання навчальної дисципліни ОК 30

Мета дисципліни «Інструментовка» – підготовка фахівців, що володіють теоретичними знаннями та практичними навичками інструментування (оркестровки, перекладу, обробки, аранжування) для різних складів оркестрів, ансамблів.

Предметом вивчення дисципліни «Інструментовка» є комплекс теоретичних знань та практичних навиків, необхідний для інструментування творів для оркестрів та ансамблів. Вивченню підлягають також проблематика технічного поєднання між собою звучань окремих музичних інструментів і грамотної фіксації нотного матеріалу в партитурах. В результаті опанування цією дисципліною студент зможе оволодіти знаннями в роботі над оркестровою партитурою, партитурним аналізом, охопити увесь арсенал способів аранжування, перекладу та композиції музичних творів.

У процесі вивчення навчальної дисципліни “Інструментовка” студенти опановують теоретичні основи інструментування, а також оволодівають навичками практичного інструментування, перекладення фортепіанних творів та написання партитур.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Інструментознавство» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 2 4 8 9 11 12 15; СК 6 12 13:

ЗК 2,Знаннятарозумінняпредметноїобласті професійної діяльності.

ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12 Здатність працювати автономно.

ЗК15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Завдання дисципліни – засвоєння студентами принципів і прийомів інструментування та аранжування творів різних стилів і жанрів для оркестру та ансамблю;

-отримання практичного досвіду інструментування творів, використання його у подальшій професійній діяльності.

3.Передумови для вивчення навчальної дисципліни :

ОК 8 Історія світової музики

ОК 10 Теорія музики

ОК 11 Сольфеджіо

ОК 12 Гармонія

ОК16 Інформаційні технології в музиці

4.Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Інструментовка»

ОК 30 забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання 7,9	Шифр ПРН
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю).	ПРН 9

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Інструментовка»

Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю).	ПРН 9

4.1. Після опанування навчальної дисципліни «Інструментовка» студенти повинні:

знати:

- методика музично-теоретичного аналізу музичного твору, клавiру;
- різновиди оркестрових фактур та оркестрових функцій;
- теоретичні основи інструментування та аранжування для різних складів оркестру;
- технологічні основи інструментування та аранжування;
- акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів;
- основні правила нотної графіки та оформлення партитури;

вміти:

- аналізувати фактуру оркестрових творів, визначати головні елементи фактури;- скласти аналіз клавiру та план інструментовки;
- інструментувати твори для ансамблю та повного складу оркестру, з музичним супроводом для соліста-інструменталіста та соліста-вокаліста;
- правильно оформити партитуру;
- розбиратись у транспонуванні, строях, тембральному співвідношенні інструментів,

- враховувати виконавські труднощі оркестрових партій, специфіку виконання штрихів та динамічних відтінків;

володіти:

майстерністю в роботі з оркестровою партитурою, партитурним аналізом; методикою створення оркестрового плану музичного твору, партитур для ансамблю та оркестру;

перекладом фортепіанних творів для оркестру та перекладом з одного типу оркестру на інший;

вмінням створення оркестрового супроводу солістам-інструменталістам, співакам, хору;

5.Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Викладання проводиться у формі індивідуальних практичних занять, консультацій з викладачами, самостійної роботи студентів на основі аналізу партитур, опрацювання підручників, посібників, конспектів.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: диференційований залік та іспит.

5.2 Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на індивідуальних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Правила оцінювання:

Максимальна кількість балів з дисципліни «Інструментовка» за семестр – 100 балів.

Поточний контроль проводиться кожні 3 уроки впродовж кожного семестру й оцінюється від 1 до 5 балів¹. За кожну тему студент може бути оціненим 3 рази.

Максимальний бал поточного контролю становить 75 балів².

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За пропуск занять без поважної причини або невідповідності домашні завдання кількість балів знижується :

Нарахування заохочувальних балів (+)		
1.	Стовідсоткове відвідування занять протягом семестру.	+ 5 балів
2.	Творча активність, направлена на пошук додаткової літератури для більш поглибленого опрацювання теми, що вивчається у певному модулі.	+5 балів

Штрафні бали (-)		
1.	Відсутність на заняттях без поважних причин.	-5 балів
2.	Здача модульних та самостійних робіт пізніше призначеного терміну.	-5 балів
3.	Не виконання студентом завдань по самопідготовці	-5 балів

Критерії оцінювання за п'ятибальною шкалою оцінювання для поточного контролю

5	Студент відмінно володіє теоретичними знаннями з основ «Інструментовки» вмiє аналізувати фактуру, визначати головні елементи фактури; досконало знає акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, вмiє розбиратись у транспонуванні, визначати стрій різних інструментів; досконало освоїв основні правила нотної графіки та оформлення партитур; використовує широкий арсенал практичних умінь та навичок інструментування музичних творів; володіє перекладом фортепіанних творів для оркестру; умiє самостійно методично правильно працювати над створенням оркестрової партитури; -
----------	---

¹ Дивитись таблицю «Критерії оцінювання для поточного контролю за п'ятибальною системою»

² Дивитись таблиці «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово»

4	Студент має бажання поглиблювати знання, вміння та навички в галузі інструментування та аранжування творів; дуже добре володіє методикою аналізу музичних творів, знаннями про акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів та арсеналом набутих практичних умінь й навичок з інструментування музичних творів, однак з незначними помилками використовує прийоми інструментування в практичній роботі.
3	Студент володіє обмеженими теоретичними знаннями з основ інструментування, недостатньо впевнено у практичній роботі враховує акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, помиляється у визначенні строю інструментів, їх транспонуванні; з труднощами інструментує музичний твір, нелогічно використовує прийоми інструментовки; не дотримується основних правил нотної графіки та оформлення партитур.
2	Студент на елементарному рівні володіє теоретичними основами інструментовки обмеженими знаннями про акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів; має збіднений арсенал практичних умінь й навичок; з великими труднощами і помилками здійснює інструментування музичного твору.
1	У студента відсутнє бажання поглиблювати знання, вміння та навички з дисципліни «Інструментовка»; на початковому рівні володіє теоретичними знаннями з основ інструментовки; відсутній арсенал практичних умінь й навичок інструментування.

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через проведення слухання концертного виступу студентів.

Семестрова оцінка виставляється за умови виконання студентом усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні поточного і підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль оцінюється від 1-25 балів³:

Від 1-25 балів	
20-25 б.	Студент відмінно володіє теоретичними знаннями з основ «Інструментовки» вміє аналізувати фактуру, визначати

³ Дивитись таблиці «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово».

	головні елементи фактури; досконало знає акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, вміє розбиратись у транспонуванні, визначати стрій різних інструментів; досконало освоїв основні правила нотної графіки та оформлення партитур; використовує широкий арсенал практичних умінь та навичок інструментування музичних творів; володіє перекладом фортепіанних творів для оркестру; уміє самостійно методично правильно працювати над створенням оркестрової партитури;
13-19 б.	Студент має бажання поглиблювати знання, вміння та навички в галузі інструментування та аранжування творів; дуже добре володіє методикою аналізу музичних творів, знаннями про акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів та арсеналом набутих практичних умінь й навичок з інструментування музичних творів, однак з незначними помилками використовує прийоми інструментування в практичній роботі.
7-12 б.	Студент володіє обмеженими теоретичними знаннями з основ інструментування, недостатньо впевнено у практичній роботі враховує акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, помиляється у визначенні строю інструментів, їх транспонуванні; з труднощами інструментує музичний твір, нелогічно використовує прийоми інструментовки; не дотримується основних правил нотної графіки та оформлення партитур.
1-6 б.	Студент на елементарному рівні володіє теоретичними основами інструментовки обмеженими знаннями про акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів; має збіднений арсенал практичних умінь й навичок; з великими труднощами і помилками здійснює інструментування музичного твору.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти посеместрово

II РІК НАВЧАННЯ

Залік у 3 семестрі

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Разом
Модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	Залік	

Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 25 б	100 б
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5		
Поточний контроль проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 75 балів														Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від 1 до 25 балів.		

Екзамен у 4 семестрі

Поточний контроль														Підсумковий контроль	Разом		
Модуль 2																	
T1			T2			T3			T4			T5			Екзамен	100 б	
Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів			Максимальна кількість 15 балів					Максимальна кількість 25 б
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	
Поточний контроль проводиться кожні 3 уроки й оцінюється від 1 до 5 балів. Максимальний бал поточного контролю 75 балів														Підсумковий контроль проводиться наприкінці 1 семестру й оцінюється від 1 до 25 балів.			

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт	90-100 балів	високий	зараховано	A
------------	--------------	---------	------------	---

<p>Студент добре володіє знаннями щодо теоретичних основ та прийомів інструментування, художньо-виконавських характеристик музичних інструментів; методикою аналізу музичних творів, здатний узагальнювати та систематизувати теоретичний матеріал, аргументовано підтверджувати свої думки прикладами; ; володіє перекладом фортепіанних творів для оркестру; добре володіє методикою аналізу музичних творів, безпомилково визначає головні елементи фактури; досконало знає акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, вміє розбиратись у транспонуванні, строях інструментів; прагне самостійно застосовувати набуті знання і вміння на практичних заняттях, проте допускається несуттєвих помилок.</p>	<p>82-89 балів</p>	<p>достатній</p>	<p>зараховано</p>	<p>B</p>
<p>Студент періодично виявляє бажання самостійно працювати над партитурою, поглиблювати знання, вміння та навички в галузі інструментовки та аранжування творів; свідомо користується ключовими поняттями; виявляє власні думки і пропозиції; поступово набуває досвіду практичних умінь й навичок з інструментовки, однак в ході роботи над партитурою непереконливо використовує технічні та виражальні властивості музичних інструментів</p>	<p>74-81</p>	<p>Достатній</p>	<p>зараховано</p>	<p>C</p>
<p>Студент певною мірою орієнтується в основних прийомах інструментування; зважає на акустичні, технічні та виражальні властивості музичних інструментів, розуміє незначну частину специфічного теоретичного матеріалу; виявляє часткові результати у володінні практичними вміннями й навичками з інструментування, з помилками виконує домашні завдання, потребує втручання і допомоги викладача.</p>	<p>64-73</p>	<p>середній</p>	<p>зараховано</p>	<p>D</p>

<p>Студент фрагментарно демонструє бажання поглиблювати знання, вміння та навички в галузі інструментовки музичних творів; показує недостатню обізнаність в теоретичних питаннях, помиляється у транспонуванні та визначенні строю музичних інструментів; з суттєвими помилками здійснює інструментування музичного твору; не може обійтися без викладача, потребує його періодичної теоретичної та практичної допомоги.</p>	<p>60-63</p>	<p>середній</p>	<p>зараховано</p>	<p>Е</p>
<p>У студента відсутнє бажання вивчати основи і принципи інструментування, поглиблювати знання, навички в цій галузі; на початковому рівні володіє знаннями про музичні інструменти, їх практичне застосування і поєднання в оркестровому звучанні. Виявляє недостатню обізнаність в теоретичних питаннях інструментування; користується обмеженим арсеналом практичних умінь й навичок інструментування; з великими труднощами, з нелогічним використанням прийомів здійснює інструментування музичного твору; потребує постійної і значної теоретичної та практичної допомоги викладача.</p>	<p>35-59 незадовільно з можливістю повторної перездачі</p>	<p>початковий</p>	<p>Не зараховано</p>	<p>FX</p>
<p>У студента відсутня мотивація щодо вивчення дисципліни та прагнення самостійно виконувати практично-творчі завдання в сфері інструментовки музичних творів; на примітивному рівні володіє теоретичними знаннями з основ інструментування, знаннями про музичні інструменти, їх техніко-виконавські характеристики; не може розібратись у транспонуванні, визначити стрій інструментів; не спроможний вірно застосовувати правила нотної графіки та оформлення партитури; потребує постійної і значної теоретичної та практичної допомоги викладача.</p>	<p>0-34 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</p>	<p>н/а</p>	<p>Не зараховано</p>	<p>F</p>

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни інструментовка ОК 30

МОДУЛЬ 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади інструментовки. Прості приклади оркестровки фортепіанних творів для групи струнних смичкових інструментів симфонічного оркестру

Тема 1. Інструментовка як вид музичної творчості. Основні відомості про оркестрову партитуру та правила її оформлення.

Оркестр та його ознаки. Відмінність оркестру від ансамблю. Класифікація оркестрів. Склади оркестрів, їх художньо-технічні можливості та репертуарна практика. Зразок партитурної стрічки. Повні та скорочені партитури. Правила оформлення. Позначення повної назви оркестрових груп та окремо кожного інструмента. Позначення цифр частин твору, темпу, розміру, динаміки у партитурі.

Тема 2. Фактурний аналіз музичного твору. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (гармонізація мелодії)

Види аналізу музичного твору. Горизонтальний і вертикальний аналіз. Гармонічний аналіз, виразні характеристики гармонії. Особливості гомофонно-гармонічної фактури. Музична тема – втілення художнього образу. Основні музичні образи – ліричний, епічний і драматичний. Голосоведення. Гармонізація мелодії. Оркестрова група та її ознаки, художньо-технічні можливості і функції струнної групи симфонічного оркестру.

Тема 3. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (різновиди акомпанементу)

Виразні характеристики гармонії. Різновиди акомпанементу: ритмічна фігурація, гармонічна фігурація, мелодична фігурація. Прийоми їх викладення групою струнних. Розподіл функцій між голосами. Голосоведіння, врахування акустичних властивостей інструментів. Використання регістрів.

Тема 4. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (поєднання фактурних прийомів)

Варіанти поєднання різних фактурних прийомів. Гармонічна фактура з елементами поліфонії, народно-підголоскова поліфонія. Типові засоби перетворювання фактури. Аналіз художніх прикладів. Досягнення прозорості у звучанні окремих елементів фактури, таких як мелодія, бас, фігурація, гармонічна педаль, контрапункт.

Тема 5. Основні способи забарвлення оркестрової фактури. Інструментовка для повного складу симфонічного оркестру.

Виразні можливості повного складу симфонічного оркестру. Характеристика групи дерев'яних музичних інструментів. Характеристика групи струнних музичних інструментів. Ударні інструменти. Епізодичні інструменти. Розподіл функцій між групами інструментів в оркестрі. Темброві можливості групи як засіб художньої виразності.

МОДУЛЬ 2.

Змістовний модуль 1. Інструментовка для різних складів оркестрів та ансамблів. Переклад та аранжування.

Тема 6. Інструментовка для різних складів оркестру (за видами).

Різновиди оркестрів. Духовий оркестр. Оркестр народних інструментів. Естрадно-симфонічний оркестр. Художні і технічні можливості, доступний репертуар. Розподіл функцій оркестрової фактури (мелодія, бас, фігурація, гармонічна педаль, контрапункт) між групами інструментів у залежності від різновиду оркестру. Відмінності в оформленні партитури. Можливості модифікації складу з урахуванням сумісництва гри на різних інструментах.

Тема 7. Інструментовка для неоднорідних ансамблів.

Стислі історичні відомості про ансамблеве музикування. Однорідні та неоднорідні ансамблі. Типові склади ансамблів. Можливості модифікації складу. Питання добору репертуару і створення. Аналіз художніх зразків. Розподіл функцій між інструментами ансамблю у залежності від складу. Зміст основних етапів роботи над інструментовкою для ансамблів. Вибір п'єси, урахування можливостей інструментального складу ансамблю. Аналіз клавіру. Складання плану інструментовки.

Тема 8. Переклад музичного твору з готової партитури для іншого складу оркестру або ансамблю.

Вибір твору для перекладання. Засоби збереження характеру музичного твору, втілення авторського задуму композитора. Способи перекладення музичних творів для виконання іншим інструментом або інструментальною групою. Прийоми перекладу окремих фактурних складових. Порівняльна характеристика тембральної взаємодії інструментів симфонічного та народного оркестрів. Найпоширеніші помилки перекладення. Прийоми транспозиції музичних інструментів. Підготовка оркестрових партій.

Змістовний модуль 2. Основи аранжування

Тема 9 . Основні прийоми аранжування. Аранжування музичного твору зі спрощенням фактури.

Аранжування як форма музичної творчості. Специфіка аранжування академічної музики. Особливості аранжування в естрадній та джазовій музиці. Аранжування, як полегшений виклад музичного твору. Мелодичний, гармонічний і фактурний аналіз. Виділення і збереження головних смислоутворюючих елементів задля збереження змісту оригіналу. Можливості спрощення технічно важких для виконання місць.

Тема 10. Оркестрова педалізація та контрапункт. Аранжування музичного твору з ускладненням фактури.

Способи ускладнення музичної фактури під час аранжування для оркестру чи ансамблю. Гармонія – надбудови і заміни акордів. Використання допоміжних елементів фактури: гармонічна фігурація, контрапункт, заповнення, педаль. Додавання мелодичних підголосків. Прийоми досягнення принципу контрастності та мелодійної виразності за допомогою оркестрових тембрів.

6.2.Структура навчальної дисципліни

	Денна форма			Заочна форма		
	разом	індивідуальні	самостійні	разом	індивідуальні	самостійні
МОДУЛЬ 1.						
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади інструментовки. Прості приклади оркестровки фортепіанних творів для групи струнних смичкових інструментів симфонічного оркестру						

Тема 1. Інструментовка як вид музичної творчості. Основні відомості про оркестрову партитуру та правила її оформлення.	6	4	2	6	1	5
Тема2. Фактурний аналіз музичного твору. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (гармонізація мелодії)	12	6	6	12	1	11
Тема 3. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (різновиди акомпанементу)	12	6	6	12	2	10
Змістовний модуль 2. Ускладнені приклади оркестровки фортепіанних творів для групи струнних смичкових та повного складу симфонічного оркестру						
Тема 4. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (поєднання фактурних прийомів)	15	8	7	15	2	13
Тема 5. Основні способи забарвлення оркестрової фактури. Інструментовка для повного складу симфонічного оркестру.	15	8	7	15	2	13
Разом:	60	32	28	60	8	52
МОДУЛЬ 2.						
Змістовний модуль 1. Інструментовка для різних складів оркестрів та ансамблів. Переклад та аранжування.						
Тема 6. Інструментовка для різних складів оркестру (за видами).	10	6	4	10	2	8
Тема 7. Інструментовка для неоднорідних ансамблів.	10	5	5	10	2	8
Тема 8. Переклад музичного твору з готової партитури для іншого складу оркестру або ансамблю.	10	5	5	10	2	8
Змістовний модуль 2. Основи аранжування						
Тема 9 . Основні прийоми аранжування. Аранжування	15	8	7	15	2	13

музичного твору зі спрощенням фактури.						
Тема 10. Оркестрова педалізація та контрапункт. Аранжування музичного твору з ускладненням фактури.	15	8	7	15	2	13
Разом:	60	32	28	60	10	50
	денне			заочне		
<i>Загальний обсяг годин</i>	120	64	56	120	18	102

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	години	
		Д/ф	З/ф
	МОДУЛЬ 1.		
1	Тема 1. Інструментовка як вид музичної творчості. Основні відомості про оркестрову партитуру та правила її оформлення.	2	5
2	Тема 2. Фактурний аналіз музичного твору. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (гармонізація мелодії)	6	11
3	Тема 3. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (різновиди акомпанементу)	5	10
4	Тема 4. Інструментовка для струнної групи симфонічного оркестру (поєднання фактурних прийомів)	7	13
5	Тема 5. Основні способи забарвлення оркестрової фактури. Інструментовка для повного складу симфонічного оркестру.	7	3
	МОДУЛЬ 2.		
6	Тема 6. Інструментовка для різних складів оркестру (за видами).	4	8
7	Тема 7. Інструментовка для неоднорідних ансамблів.	5	8
8	Тема 8. Переклад музичного твору з готової партитури для іншого складу оркестру або ансамблю.	5	8

9	Тема 9 . Основні прийоми аранжування. Аранжування музичного твору зі спрощенням фактури.	7	13
10	Тема 10. Оркестрова педалізація та контрапункт. Аранжування музичного твору з ускладненням фактури.	7	13
Разом годин:		56	102

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Інструменти та обладнання: музичні інструменти, бібліотечний фонд, обладнане приміщення для аудиторних занять; комп'ютерне та програмне забезпечення, мультимедійні засоби у сфері музичної діяльності.

Аудиторний фонд:

- навчальний корпус
- аудиторії - № 46 №33, 34, 45
- точки бездротового доступу до мережі інтернет
- нотна бібліотека, її структура: читальний зал, абонемент навчальної літератури та нотної літератури;
- навчальні плани;
- навчально-методичні комплекси дисциплін.

Методи навчання

За джерелом передачі і сприйняття навчальної інформації (перцептивний метод):

- Словесні: розповідь, пояснення
- Наочний: демонстрація, вправи, практичні дослідження

За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації:

- Дедуктивний
- Аналітичний
- Інформативно-рецептивний
- Синтетичний

За ступенем самостійності мислення студентів під час оволодіння знаннями:

- Репродуктивний
- Частково-пошуковий

За ступенем управління навчальною роботою (метод управління навчанням):

- Навчальна робота під керівництвом викладача
- Самостійна робота студентів

- Робота з конспектом, книгою, музичним матеріалом, інтернет-ресурсами, музичними словниками

Метод стимулювання інтересу до предмету:

- Створення ситуації пізнавальної новизни
- Створення ситуації зацікавленості
- Створення ситуації емоційно-етичних переживань

Метод стимулювання обов'язків і відповідальності під час навчання:

- Висунення вимог
- Вправи з виконання вимог
- Заохочення успіху в навчанні
- Осуд недоліків у навчанні

Метод усного контролю:

- Індивідуальне опитування (демонстрація самопідготовки)
- Виконавський залік чи іспит

8.1 Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи.

Студент повинен вміти самостійно опрацювати літературні, мережеві, довідкові, бібліографічні, методичні, навчальні та періодичні джерела, для повного орієнтування у обраній темі, готувати необхідні письмові конспекти, для засвоєння матеріалів змістовних модулів.

Письмові роботи мають виконуватись письмово на партитурному папері, або у друкованому вигляді з використанням комп'ютерних програм. Усні доповіді повинні спиратись на знання та навички, набуті на заняттях з дисциплін, так і в результаті самостійного аналізу літературних джерел.

Методичне забезпечення

- Конспекти лекцій.
- Плани практичних, семінарських занять.
- Методичні посібники для проведення практичних занять.
- Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
- Завдання та методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Інструментознавство»
- Контрольні завдання для проведення проміжного модульного контролю

Орієнтовний список творів, рекомендованих студентам для практичної інструментовки

Українські народні пісні і танці.

Барвінський В. *Українська сюїта*-«Заколисана пісня», «Український танок», «Гумореска», «Лірницька пісня», «Думка», «Марш», «Листок до альбому» .

Й. Гайдн. *Серенада №5 зі струнного квартету (F-dur)*

М. Дремлюга. *Мелодія (C-dur)*

М. Дремлюга. *Елегія (d-moll)*

М. Дремлюга. *Лірична пісня*

М. Дремлюга *Дума*

М. Дремлюга *Прелюдія (g-moll)*

В. Косенко. *Гавот (h-moll)*

В. Косенко тв.2 №1 *Прелюд (es-moll)*

Ф. Колеса *Фантастичний прелюд*

Ф. Ліст *Листок з альбому*

Ф. Ліст *Святковий полонез*

М. Лисенко. *Елегія (a-moll)*

М. Лисенко. *Романс для скрипки і фортепіано (Aes-dur) op27*

М. Лисенко. *Баркарола (Пливе човен)*

М. Лисенко *Op.31 Пісня без слів (F-dur)*

М. Скорик. *Елегія для скрипки і фортепіано.*

М. Скорик *Народний танець*

М. Скорик *Нав'язливий мотив*

М. Скорик *Бурлеска*

А. Хачатурян. *Andantino*

І. Шамо. *Веснянка з Української сюїти*

І. Шамо *Танок*

Ф. Шопен. *Прелюд (e-moll)*

Ф. Шопен *Полонези: ор. 40 №1,2; Полонез g-moll*

Ю. Щуровський *Роздум*.

Рекомендована література

1. Гайдено А. Інструментознавство та основи теорії інструментування: підручник. Х. : Майдан, 2010. 156 с.
2. Голючек М. Ансамбль українських народних інструментів. : навч. посібник I-II частини. К:КНУКіМ, 2003. 108 с.
3. Губар М. Акомпанемент та імпровізація: навчальний посібник. Основа, 2013. 168 с.
4. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів. Київ: Музична Україна, 1988. С. 2–82.
5. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа): підручник. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 419 с.
6. Марцинковський С. Інструментознавство / Видання друге. Рівне, 1999. 150 с.
7. Мацієвський І. Ігри й співголосся. Контонація / Музикологічні розвідки. Тернопіль, «Астон». 2002. 170 с.
8. Мацієвський І. Музичні інструменти гуцулів. Вінниця. Нова книга. 2012. 463 с.
9. Пшеничний Д. Аранжування для народних інструментів. Київ, Музична Україна, 1980. 118 с.
10. Пересунько В. Вивчення оркестрових інструментів: методичні рекомендації для студ. і викл. вищ. навч. закл. культ. і мист., керівн. оркестрів / уклад. В. М. Пересунько. Вінниця : Нова Книга, 2012. 64 с.
11. Пшеничний Д. Інструментовка для оркестру народних інструментів. Київ, Музична Україна, 1985. 70 с.

12. Хащеватська С.С. Інструментознавство: підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вінниця, 2008. 256 с.
13. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. / Гнат Хоткевич. Харків. 2002. 290 с.
14. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти. Київ : Техніка, 2003. 264 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

www.nbuv.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (м. Київ)

www.4uth.gov.ua – веб-сайт Державної бібліотеки України для юнацтва

www.chl.kiev.ua – веб-сайт Національної бібліотеки України для дітей

<http://old.dnpb.gov.ua> – веб-сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php> – ноти та біографії українських композиторів

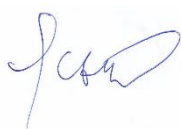
Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни ОК 30

1.Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри 2022 / 2023н.р.
Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», що була рік на громадському обговоренні оновлено:

- Порядок тем
- Відповідно до ОПП змінено порядковий номер дисципліни на ОК 30

протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

Завідувач

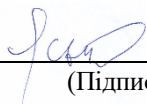
Ясько О.А.

2 . Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р. зі змінами
В результаті перегляду на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство (за видами)»

робочої програми з дисципліни «Інструментовка», внесено зміни у порядок тем та їх змістовне наповнення.

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

(Підпис)

Ясько О.А.

(Прізвище, ініціали)